

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ชีวิตระหว่างวัยรุ่นจัดเป็นระยะที่สำคัญที่สุดเป็นวัยเชื่อมต่อระหว่างวัยเด็กกับวัยผู้ใหญ่ ระยะเวลานี้เป็นระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2553) ที่มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นมากและรวดเร็วในทุกด้านของการพัฒนาการ ทั้งทางร่างกายที่มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายทั่วไป (physical change) และการเปลี่ยนแปลงทางเพศ (sexual change) หรือพัฒนาการทางเพศ (sexual development) ซึ่งพัฒนาการทางด้านร่างกายสามารถสังเกตได้จากภายนอก เช่น ส่วนสูง น้ำหนัก รูปร่าง ส่วนสัดของร่างกายที่เปลี่ยนแปลงไป เป็นต้น (Santrock, 2001) รวมทั้งในวัยนี้จะมีการเจริญเติบโตของสมองและระบบประสาทส่วนที่ทำหน้าที่ในการคิด กล่าวคือ วัยรุ่นจะเริ่มมีความคิดแบบเป็นระบบและแบบนามธรรมรวมทั้งมีพัฒนาการด้านความคิดสติปัญญาจะพัฒนาสูงขึ้นตามมาด้วย (Metcalf, 2004) ทำให้มีความสามารถเรียนรู้ เข้าใจเหตุการณ์ต่างๆ ได้ลึกซึ้งขึ้น มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์และสังเคราะห์ สิ่งต่างๆ ได้มากขึ้นตามลำดับ จนเมื่อพ้นวัยรุ่นแล้ว จะมีความสามารถทางสติปัญญาได้เหมือนผู้ใหญ่ (APA, 2002) ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับช่วงวัยรุ่นนั้น จะเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยมีการเปลี่ยนแปลงของพัฒนาการทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งถือว่าช่วงวัยรุ่นเป็นระยะวิกฤติของชีวิต เนื่องจากเป็นช่วงระยะเวลาที่มีความสับสนทางจิตใจมากกว่าวัยอื่นๆ (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2553; Steinberg, 1999)

จากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในวัยนี้ ทำให้วัยรุ่นต้องเผชิญความยุ่งยากและสับสนอย่างมากต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น วัยรุ่นจึงพยายามค้นหาและสร้างตัวตนที่แท้จริงของตนเอง ที่เรียกว่า “อัตลักษณ์แห่งตน” (identity) และเริ่มหาทิศทางสำหรับอนาคตหรือค้นหาอัตลักษณ์เพื่อดำเนินชีวิตในวัยผู้ใหญ่ (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2553) โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาอัตลักษณ์ของวัยรุ่นประกอบด้วยการพัฒนาตามวัยของตัวเองและการจัดเกลาทางสังคมจากสิ่งแวดล้อม โดยวัยรุ่น จะเรียนรู้จากสื่อมวลชน เพื่อน พ่อแม่ผู้ปกครอง บุคคลที่มีชื่อเสียง (วารุณี พองแก้ว, กังวาล พองแก้ว, นริสา วงศ์พนารักษ์ และสุมาลี เลิศมัลลิกาพร, 2550) หากเด็กวัยรุ่นไม่สามารถพัฒนาตนเอง หรือไม่สามารถประสบความสำเร็จในการค้นหาอัตลักษณ์แห่งตน ก็จะเกิดความสับสนในอัตลักษณ์แห่งตน (identity confusion) ซึ่งอีริกสัน (Erikson, 1968) เรียกภาวะนี้ว่า “ภาวะวิกฤติ” (critical period) ทำให้เด็กวัยรุ่นมีแนวโน้มเลียนแบบเป้าหมายในชีวิต

ของผู้อื่นซึ่งอาจจะเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมกับตนเอง เด็กวัยรุ่นที่มีอัตลักษณ์แห่งตนไม่มั่นคงมักจะยินยอมให้บุคคลอื่นมีอิทธิพลเหนือความคิดตน จนกระทั่งอาจสูญเสียความเป็นตัวของตัวเอง มีการแสดงออกอย่างไม่มั่นใจ รวมทั้งรู้สึกไม่แน่ใจว่าตนเองมีความหมายหรือความสำคัญและคุณค่าอย่างไร เด็กวัยรุ่นที่เกิดภาวะเช่นนี้ จึงมักจะเกิดความไม่เข้าใจในการใช้ชีวิต มีชีวิตอยู่อย่างขาดเป้าหมายและไม่มีจุดยืน ไม่สามารถผ่านพ้นวิกฤติและเข้าสู่วัยผู้ใหญ่อย่างมีตัวตนอันมั่นคงได้ (Erikson , 1968)

อัตลักษณ์ทางเพศ (sexual identity) เป็นส่วนหนึ่งของอัตลักษณ์แห่งตน ซึ่งวัยรุ่นต้องพัฒนาให้ผ่านพ้นวิกฤติและเข้าสู่วัยผู้ใหญ่อย่างมีตัวตนอันมั่นคง (Erikson, 1968) ซึ่งการรับรู้อัตลักษณ์ทางเพศนั้น เกิดจากกระบวนการหล่อหลอมความเป็นตัวตนของวัยรุ่น โดยผ่านการขัดเกลาทางสังคมเพื่อให้เกิดการรับรู้และมีการแสดงออกทางเพศตามความคาดหวังของสังคม การรับรู้อัตลักษณ์ทางเพศเป็นความรู้สึกนึกคิด และความรู้สึกที่มาจากภายในจิตใจที่รับรู้ตนเองว่าเป็นเพศหญิงหรือเพศชาย เพื่อที่จะกำหนดบทบาทและดำเนินชีวิตในอันที่จะสร้างปฏิสัมพันธ์ต่อบุคคลอื่น (Trew & Kremer, 1998) เป็นการรับรู้ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ค่านิยม และความคาดหวังเกี่ยวกับลักษณะความเป็นเพศชายและความเป็นเพศหญิง (กาญจนา แก้วเทพ, 2543) โดยองค์ประกอบของอัตลักษณ์ทางเพศประกอบด้วย เพศสรีระ (biological sex) คือเพศที่ติดตัวมาแต่กำเนิด ต่อมาเมื่อผ่านกระบวนการหล่อหลอมจากครอบครัว สังคม และเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมในเรื่องของลักษณะการกระทำพฤติกรรมต่างๆ บุคคลจะมีการรับรู้ว่าตนเองเป็นเพศใด หรือที่เรียกกันว่าอัตลักษณ์เกี่ยวกับเพศสภาพ (gender identity) ซึ่งเป็นเพศตามความคาดหวังของสังคมที่กำหนดให้เป็น และต่อมาบุคคลจะแสดงพฤติกรรมที่มีลักษณะความเป็นเพศต่างๆ ตามที่สังคมคาดหวัง และแสดงบทบาททางเพศสภาพ (gender role) โดยกระทำพฤติกรรมที่แสดงออกให้ผู้อื่นได้เห็น ซึ่งได้แก่ อากัปกริยา ท่าทาง คำพูด การแต่งกายเหมาะสมตรงกับเพศของตนเอง และบุคคลจะมีวิถีทางเพศ (sexual orientation) โดยมีรูปแบบความสัมพันธ์หรือความต้องการทางเพศ ซึ่งทำให้เด็กวัยรุ่นบอกได้ว่าตนมีความชื่นชอบทางเพศหรือมีความต้องการทางเพศกับเพศเดียวกัน เพศตรงข้ามหรือกับทั้งสองเพศ (Fogel & Lauver, 1990; Costa et al., 2001; Ghosh & Walker, 2005) ดังนั้นเมื่อบุคคลได้หล่อหลอมองค์ประกอบต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นแล้ว บุคคลนั้นจะแสดงอัตลักษณ์ทางเพศของตน โดยมีการรับรู้หรือเห็นภาพของตนเองว่าตนเองเป็นเพศหญิงหรือชายอย่างไร (อภิญญา เฟื่องฟูสกุล ,2546) โดยการรับรู้ความเป็นหญิง ความเป็นชายนี้ สามารถปรับเปลี่ยนไปตามการปลูกฝัง การเลี้ยงดูในครอบครัว สิ่งแวดล้อมและบริบทของสังคมนั้นๆ (สุวนีย์ เกียรติงิ้วแก้ว , 2554)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อเด็กวัยรุ่นในการพัฒนาอัตลักษณ์ทางเพศและความสามารถในการแสดงบทบาทตามเพศของตนอย่างเหมาะสมนั้น มีด้วยกัน 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยภายในและ

ปัจจัยภายนอกของเด็กวัยรุ่น ซึ่งปัจจัยภายในของเด็กวัยรุ่น ได้แก่ ปัจจัยทางชีววิทยา พบว่า โครโมโซมและฮอร์โมนเพศ มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทางเพศและอัตลักษณ์ทางเพศของบุคคล ทั้งนี้ ผลจากความแตกต่างของฮอร์โมนในร่างกาย กล่าวคือ เพศชายมีฮอร์โมนแอนโดรเจน (androgen) ส่วนผู้หญิงมีฮอร์โมนเอสโตรเจน (estrogen) และ โปรเจสเตอโรน (progesterone) ผลของฮอร์โมนในร่างกายทำให้เกิดความแตกต่างของลักษณะภายนอกและพฤติกรรมของทั้งหญิงและชาย ซึ่งส่งผลให้เกิดความแตกต่าง ระหว่างเพศชายและเพศหญิงในเรื่องสรีระรูปร่าง และผลกำลังของกล้ามเนื้อ ซึ่งถือปัจจัยทางชีววิทยาเป็นปัจจัยเบื้องต้นที่ทำให้เพศชายและเพศหญิงมีความแตกต่างกัน (Kroger, 2000) และปัจจัยทางจิตวิทยา โดยวัยรุ่นจะมีความคิด ความเชื่อ ทศนคติ และ ค่านิยม ส่วนบุคคล (วารุณี ฟองแก้วและคณะ, 2548) รวมทั้งการเห็นคุณค่าในตนเอง ส่งผลต่อการพัฒนาอัตลักษณ์ทางเพศของตัวเอง (Christie & Viner, 2005)

สำหรับปัจจัยภายนอกของเด็กวัยรุ่น ได้แก่ ครอบครัว สื่อมวลชน สังคมและสิ่งแวดล้อมประกอบด้วย สภาพสังคมทั่วไปของวัยรุ่น โรงเรียน ครู และเพื่อน (Caissy, 1994; Santrock, 2001; วารุณี ฟองแก้ว และคณะ, 2548) ซึ่งจากการศึกษาของโสภณัท ศรีไชย (Sornchai, 2004) ที่ได้อธิบายว่า การนำเสนอตัวตนของเด็กชายและเด็กหญิงที่เข้าสู่วัยหนุ่มสาว (อายุระหว่าง 10-14 ปี) ในสังคมอีสาน พบว่าวัยรุ่นมีลักษณะของพฤติกรรมที่หลากหลาย ซึ่งเกิดจากผลของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ส่งผลให้ความสัมพันธ์ในระดับครอบครัวและชุมชนเสื่อมลง นอกจากนี้การเข้าถึงสื่อได้อย่างรวดเร็วในยุคโลกาภิวัตน์ที่ได้ผลิตซ้ำภาพการนำเสนอตัวตนของวัยรุ่นในทางลบ ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งในมุมมองของการเป็นวัยรุ่นระหว่างผู้ใหญ่และเด็ก ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่และลูกจึงเริ่มตึงเครียด สิ่งที่เกิดขึ้นมีอิทธิพลต่อการสร้างอัตลักษณ์ของเด็กที่เข้าสู่วัยหนุ่มสาว และผลจากการที่ไม่สามารถตอบสนองความพอใจของตนได้อย่างอิสระทำให้การสร้างอัตลักษณ์ของเด็กที่เข้าสู่วัยหนุ่มสาวเกิดความขัดแย้งอีกด้วย และจากการศึกษาของวารุณี ฟองแก้วและคณะ (2550) ในเรื่องของการศึกษาอัตลักษณ์ทางเพศของเด็กวัยรุ่นทั้งวัยรุ่นตอนต้นและตอนปลาย พบว่าจากอิทธิพลของสื่อมวลชนที่นำเสนอรูปแบบบทบาททางเพศ จะสะท้อนความคาดหวังทางสังคมไทยโดยรวมที่มีต่อภาพลักษณ์ของความเป็นหญิงและความเป็นชาย เช่น ภาพลักษณ์ของความเป็นผู้ชาย ต้องมีลักษณะที่เข้มแข็ง อดทน ก้าวร้าว หุนหันพลันแล่น เจ้าชู้ เทียวกลางคืน ดื่มเหล้า สูบบุหรี่ เป็นต้น จากการนำเสนอของสื่อต่างๆ ทำให้วัยรุ่นเกิดการซึมซับและมีพฤติกรรมเลียนแบบในทางที่ผิด และเกิดผลกระทบในทางลบที่รับมาจากสื่อได้เช่นกัน

นอกจากนี้จากการศึกษาของกั้วาฟ ฟองแก้ว (2550) ที่ทำการศึกษารับรู้อัตลักษณ์ทางเพศจากการบริโภคสื่อมวลชนของกลุ่มแกนนำเยาวชนในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สื่อมวลชนได้

ประกอบสร้างและผลิตซ้ำเพศสภาพต่างๆ รวมทั้งรูปแบบความสัมพันธ์เชิงเพศสภาพ ที่อยู่บนพื้นฐานของผู้ชายเป็นใหญ่ โดยสื่อมวลชนได้คัดเลือกเอาคุณสมบัติเพียงไม่กี่ด้านของเพศสภาพแต่ละแบบที่สามารถรับรู้ได้อย่างเห็นได้ชัด และลดทอนคุณสมบัติอื่นๆ ที่เหลือทั้งหมดเพื่อให้ผู้รับสารรับรู้และจดจำได้อย่างง่ายดาย ซึ่งส่วนใหญ่ล้วนเป็นภาพที่ไม่สอดคล้องกับโลกแห่งความเป็นจริง โดยวัยรุ่นเอง จะเลือกรับสารแล้วนำมาพัฒนาเป็นอัตลักษณ์ของวัยรุ่นเอง หากวัยรุ่นขาดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ จะทำให้วัยรุ่นกลุ่มนี้ไม่สามารถตีความหมายแฝงที่อยู่ในสาร และไม่สามารถแยกแยะข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็น ไม่สามารถตรวจสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือจากข้อมูลที่ได้รับมาได้ ส่งผลให้วัยรุ่นกลุ่มนี้เชื่อในข้อมูลส่วนใหญ่ที่รับมาจากการนำเสนอของสื่อ และอาจมีแนวโน้มในการถูกรวบงาจากสื่อได้ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดปัญหาต่อการพัฒนาอัตลักษณ์ของวัยรุ่นได้ (Wongpanarak, 2009)

การพัฒนาอัตลักษณ์ทางเพศที่ไม่เหมาะสมจะส่งผลให้เกิดปัญหาทางสุขภาพและปัญหาทางพฤติกรรมของเด็กวัยรุ่น ซึ่งสามารถเกิดได้ทั้งในวัยรุ่นหญิงและชาย แต่เมื่อทำการทบทวนวรรณกรรมเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นชาย ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มประชากรที่มีความสำคัญต่อประเทศชาติ เนื่องจากปัจจุบันประเทศไทยประสบกับภาวะความไม่สมดุลย์ของประชากรชายและหญิงขึ้น โดยมีจำนวนประชากรทั้งหมด 63.1 ล้านคน ซึ่งมีจำนวนประชากรหญิงมากกว่าประชากรชาย คือประชากรชาย 31.5 ล้านคน และหญิง 32.5 ล้านคน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2554) เด็กวัยรุ่นที่มีการพัฒนาความเป็นตัวตนทางเพศของตนเองที่ไม่เหมาะสม มักขาดความมั่นใจในตนเอง รู้สึกว่าตนเองด้อยคุณค่า และพยายามแสวงหาสิ่งยึดเหนี่ยวที่ทำให้ตนเองดูดีขึ้น เช่น เด็กวัยรุ่นเพศที่สามที่พร้อมใจให้เด็กวัยรุ่นชายได้ทุกอย่างเพื่อการได้มาซึ่งความรัก (Fongkaew, 2002) และการศึกษาของ วารุณี ฟองแก้วและคณะ (2550) ยังพบอีกว่าความสัมพันธ์ทางเพศของเด็กวัยรุ่นชายและหญิง จะมีลักษณะชั่วคราวชั่วคราว วัยรุ่นชายสามารถเปลี่ยนคู่นอนได้เรื่อย ๆ และสามารถมีเพศสัมพันธ์ได้ทุกที่ โดยมีความเชื่อว่า เพศชายสามารถมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ต้องมีความรัก เพราะผู้ชายมีไว้สืบเผ่าพันธุ์ ซึ่งส่งผลให้เกิดปัญหาสุขภาพทางเพศ เช่น การตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร การติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ ซึ่งจากรายงานทางสถิติของสำนักกระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2554 พบว่าตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 จนถึงวันที่ 31 มีนาคม 2554 มีจำนวนผู้ป่วยเอดส์ จากสถานบริการสาธารณสุขทั้งภาครัฐและเอกชนรวมทั้งสิ้น 372,874 ราย เป็นวัยรุ่นอายุ 10-14 ปี จำนวน 33,292 คน (ร้อยละ 8.9) ของจำนวนผู้ป่วยเอดส์ทั้งหมด โดยพบปัจจัยเสี่ยงจากการมีเพศสัมพันธ์ถึงร้อยละ 84 และจากการติดตามอัตราป่วยและอัตราตายของผู้ป่วยเอดส์ของประเทศไทยที่รายงานในระบบเฝ้าระวัง สำนักกระบาดวิทยา ระหว่างปีพ.ศ. 2547 – 2553 พบว่าตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 เป็นต้นมา การติดเชื้อรายใหม่ในกลุ่มคนอายุต่ำกว่า 21 ปี เพิ่มขึ้น กลุ่มประชากรเฉพาะที่มีความชุก ต่อการ

ติดเชื้อเอดส์สูงและไม่ลดลงคือกลุ่มชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชายหรือชายรักเพศเดียวกัน ที่สำคัญคือพบถึงร้อยละ 33 หรือ 1 ใน 3 ของผู้ติดเชื้อรายใหม่ เป็นกลุ่มชายรักเพศเดียวกัน (สภากาชาดไทย, 2555)

นอกจากนี้จากการศึกษาของวารุณี ฟองแก้วและคณะ (2550) พบว่าจากการนำเสนอของสื่อต่างๆ ทำให้วัยรุ่นเกิดการซึมซับและมีพฤติกรรมเลียนแบบในทางที่ผิด และเกิดผลกระทบในทางลบ โดยเฉพาะในวัยรุ่นชาย ที่พบว่าวัยรุ่นชาย มักจะมีการซึมซับบทบาททางเพศของตนเกี่ยวกับความเป็นชายสมบูรณ์แบบ จะต้องมีความหุนหันพลันแล่น เทียบกลางคืน ดื่มเหล้า สูบบุหรี่ และจากการศึกษาของนิสา วงศ์พนารักษ์ (Wongpanarak, 2009) พบว่า กลุ่มวัยรุ่นชายตอนต้นมักจะชอบความรุนแรง การเล่นที่ใช้กำลังมาก ชอบทำในสิ่งที่ท้าทาย เช่น การแข่งรถ การขี่จักรยานยนต์แข่งกัน การสตั๊นตามตัว การเจาะตามบริเวณต่างๆ ตามร่างกาย รวมทั้งการมีพฤติกรรมก่อวินาศกรรม รบกวนผู้อื่น เช่น จี้รถจักรยานยนต์ป่วนเมือง เป็นต้น เมื่อเปรียบเทียบกับสถิติการเสียชีวิตของกลุ่มวัยรุ่นทั้งชายและหญิงแล้วพบว่า อุบัติเหตุรุนแรงที่ทำให้เกิดความสูญเสียมากที่สุด ได้แก่ อุบัติเหตุที่เกี่ยวข้องกับจักรยานยนต์ ซึ่งกลุ่มอายุที่มีความเสี่ยงสูง ได้แก่ วัยรุ่นเพศชาย ในปี 2548 สามในสี่ของผู้บาดเจ็บรุนแรงจากอุบัติเหตุจราจรเป็นชาย และหนึ่งในสามของผู้บาดเจ็บรุนแรงอายุ 15-24 ปี (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2551) สร้างความสูญเสียให้กับครอบครัวและสังคมเป็นอย่างมาก

การเติบโตของเด็กวัยรุ่นที่มีอัตลักษณ์ทางเพศที่ไม่มั่นคงย่อมส่งผลต่อการกลายเป็นผู้ใหญ่ที่มีบุคลิกภาพสับสนไม่มั่นคง (สุวนีย์ เกียรติวงศ์, 2554) โดยเพศชายมีใจเลือกที่จะเป็นเพศอื่นที่แตกต่างไปจากเพศสรีระของตนเอง หรือที่เรียกว่าเพศที่สาม ซึ่งในประเทศไทยเริ่มมีสัดส่วนจำนวนมากขึ้น (ปราโมทย์ ประสาทกุลและปัทมา ว่าพัฒน์วงศ์, 2551) จากการศึกษาวารุณี ฟองแก้วและคณะ (2550) พบว่า เด็กวัยรุ่นชาย ที่เป็นกลุ่มเพศที่สามหรือเพศพิเศษที่มีแนวโน้มในการรวมกลุ่มกันและกล้าเปิดเผยวิถีเพศของตนและเรียกร้องให้สังคมยอมรับมากยิ่งขึ้น โดยบุคคลเหล่านี้ จะมีการแสวงหาการจัดการความงามหรือวิธีการเปลี่ยนแปลงตนเอง ให้ได้มาซึ่งความงามตามความต้องการของตนเองหลากหลายวิธี เช่น การผ่าตัดแปลงเพศจากชายกลายเป็นหญิง การใช้ฮอร์โมนเพศหญิง การแต่งกายใส่เสื้อผ้า ตามแบบที่ตนเองต้องการ การตกแต่งใบหน้าและร่างกายให้สวยงาม ทรงผม การดูแลผิวพรรณ รวมถึงลักษณะท่าทางที่แสดงออกทางคำพูดหรือกิริยาภายนอกให้ได้มาซึ่งความงาม (สมาคมศัลยกรรมตกแต่งแห่งประเทศไทย, 2549) จากการศึกษารัชนี บุญพัฒน์พงษ์ (2547) ซึ่งทำการศึกษาเกี่ยวกับสถิติผู้ชายที่อยากกลายเป็นหญิง ของหน่วยศัลยกรรมโรงพยาบาลราชวิถี กรุงเทพมหานคร โดยพบว่า ผู้ชายมาขอรับการปรึกษาแพทย์เพื่อทำการผ่าตัดแปลงเพศ มีประมาณ 1 ใน 3 หมื่นราย ($1:30,000 = 0.00003\%$)

ส่วนสถิติผู้หญิงที่ต้องการผ่าตัดแปลงเพศเป็นผู้ชาย ประมาณ 1 ใน แสนราย (1 : 100,000 = 0.000001%) ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับในส่วนของเพศชายแล้วถือว่าเป็นจำนวนที่น้อยมาก ทั้งนี้แนวโน้มในอนาคตสถิติการแปลงเพศของเพศชายจะเพิ่มขึ้นเนื่องจากปัจจุบันคนกลุ่มนี้มีความกล้ามากยิ่งขึ้น ซึ่งโอกาสเสี่ยงที่จะเกิดผลข้างเคียงหรืออันตราย เช่น อาการข้างเคียงจากการใช้ฮอร์โมนเพศหรือ การผ่าตัดศัลยกรรม ที่เป็นอันตรายถึงชีวิตได้ (สุกมล วิชาวิกุล, 2543) ความรู้สึกเบี่ยงเบนทางเพศนี้ที่เกิดขึ้นล้วนเกิดขึ้นมาจากการที่วัยรุ่นไม่สามารถจัดการกับความสับสน (identity confusion) ที่เกิดขึ้น จากการสำรวจของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งจัดทำระบบการเฝ้าระวัง และเตือนภัยทางสังคมในเยาวชนไทยทั่วประเทศ ช่วงระหว่าง พ.ศ. 2548-2549 ภาวะซึมเศร้าและปัญหาสุขภาพจิตในกลุ่มชายรักเพศเดียวกัน หรือกลุ่มเพศที่สามมีสถิติสูงกว่าชายหญิง รักต่างเพศและยังพบอีกว่ามีตัวเลขเด็กรักเพศเดียวกันคิดฆ่าตัวตายมากกว่าเด็กรักต่างเพศถึง 2 เท่า (กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของประเทศไทย, 2549) ส่งผลให้จำนวนประชากรเพศชายลดลง และจะส่งผลกระทบต่อไปถึงภาวะการเจริญพันธุ์ของประชากรในอนาคตด้วย (ปราโมทย์ ประสาทกุลและปัทมา ว่าพัฒนางศ์, 2551)

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น เป็นผลมาจากการพัฒนาอัตลักษณ์ทางเพศในเด็กวัยรุ่นชาย ทั้งสิ้น เมื่อพิจารณาจากผลกระทบดังกล่าวแล้ว พบว่ามีผลต่อตัววัยรุ่นชายตอนต้นเองอย่างเห็นได้ชัด ไม่ว่าจะเป็น ผลกระทบต่อร่างกาย จิตใจ และต่อชีวิต รวมทั้งส่งผลกระทบต่อประเทศชาติ หากไม่ได้รับการช่วยเหลือหรือแก้ไข จะส่งผลกระทบต่าง ๆ ต่อความมั่นคงของประเทศตามมาได้ เมื่อพิจารณาแนวทางในการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นนั้น จำเป็นต้องศึกษาการรับรู้อัตลักษณ์ทางเพศในเด็กวัยรุ่นชายตอนต้น ซึ่งถือว่าวัยนี้เป็นวัยที่มีความเปลี่ยนแปลงต่างๆ เกิดขึ้น และเป็นวัยที่อัตลักษณ์ทางเพศจะถูกวางรากฐานอย่างมั่นคงและจะแสดงออกอย่างชัดเจนในช่วงเด็กวัยรุ่นตอนปลายต่อไป (Erikson, 1968) โดยจากการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมา นั้น ทำการศึกษาการรับรู้อัตลักษณ์ทางเพศของวัยรุ่นในวัยรุ่นชายและหญิงในภาพรวมของวัยรุ่นตอนต้นและตอนปลาย แต่มิได้ศึกษาลงรายละเอียดและเสนอผลการศึกษาเป็นภาพรวมไม่เฉพาะเจาะจงกลุ่มวัยรุ่นชายตอนต้น ทำให้ข้อมูลที่ได้ยังไม่สามารถนำมาอธิบายบริบทของ การรับรู้อัตลักษณ์ทางเพศของวัยรุ่นชายตอนต้นได้อย่างลึกซึ้งและชัดเจนเพียงพอต่อการลงมือช่วยเหลือหรือแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นนั้นได้

ในส่วนของพยาบาลนั้นมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมสุขภาพบุคคลให้ได้รับการตอบสนองความต้องการพื้นฐาน โดยมีหน้าที่ให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับภาวะสุขภาพ และการปฏิบัติตัวที่เหมาะสมกับภาวะสุขภาพ ทั้งในด้านการป้องกันและส่งเสริมสุขภาพ (Fogel & Lauver, 1990) พยาบาลจะต้องสร้างความตระหนักและให้ความสำคัญเรื่องสุขภาพทางเพศเพิ่มเติม จึงจะส่งเสริมการพัฒนาอัตลักษณ์ทางเพศของวัยรุ่นให้เป็นอย่างเหมาะสม (Fongkaew,

2002) หากพบปัญหาพยาบาลจะสามารถให้ความช่วยเหลือได้โดยการส่งเสริมให้ความรู้ การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาอัตลักษณ์ทางเพศ เพื่อส่งเสริมให้วัยรุ่นมีพัฒนาการที่เหมาะสมต่อไป (Poorman , 2005)

ทั้งนี้หากต้องการส่งเสริมหรือแก้ไขปัญหาดังกล่าวเกี่ยวกับการพัฒนาอัตลักษณ์ทางเพศของวัยรุ่นชายตอนต้นให้เหมาะสมนั้น จะต้องมีการศึกษาทำความเข้าใจอัตลักษณ์ทางเพศตามมุมมองของเด็กวัยรุ่นเอง ดังนั้น การศึกษาการรับรู้อัตลักษณ์ทางเพศของเด็กวัยรุ่นชายตอนต้นในครั้งนี้ จึงใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานในเชิงลึกตามมุมมอง และประสบการณ์ตรง ที่เกี่ยวกับการรับรู้อัตลักษณ์ทางเพศของเด็กวัยรุ่นชายตอนต้นและช่วยให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้อัตลักษณ์ทางเพศที่สอดคล้องกับความคิด ความเชื่อ ทัศนคติและค่านิยมของเด็กวัยรุ่นชายตอนต้น รวมทั้ง เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานที่จะนำไปสู่การพัฒนาแบบโปรแกรมในการส่งเสริมอัตลักษณ์ทางเพศของวัยรุ่นชายตอนต้นได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้เด็กวัยรุ่นมีความชัดเจน และสามารถสร้างตัวตนของตนเองได้อย่างเข้มแข็งสามารถก้าวผ่านช่วงวัยรุ่นได้อย่างสมบูรณ์ ลดปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม และส่งเสริมให้วัยรุ่นเติบโตเป็นกำลังสำคัญของชาติต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาการรับรู้อัตลักษณ์ทางเพศของเด็กวัยรุ่นชายตอนต้น

คำถามการวิจัย

การรับรู้อัตลักษณ์ทางเพศของเด็กวัยรุ่นชายตอนต้นเป็นอย่างไร

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) รวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) ร่วมกับการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) เพื่ออธิบายถึงการรับรู้อัตลักษณ์ทางเพศของเด็กวัยรุ่นชายตอนต้นที่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ตั้งแต่เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2553 ถึง กรกฎาคม พ.ศ. 2554

นิยามศัพท์

การรับรู้อัตลักษณ์ทางเพศ หมายถึง การรับรู้ความเป็นเพศของเด็กวัยรุ่นชายตอนต้นที่เกิดจากความรู้สึกที่มาจากภายในจิตใจที่รับรู้ความเป็นเพศของตนเองผ่านเพศสรีระ (biological sex) อัตลักษณ์เกี่ยวกับเพศสภาพ (gender identity) และบทบาททางเพศสภาพ (gender roles) ผ่านมุมมองของเด็กวัยรุ่นชายตอนต้นและกลุ่มเพื่อน โดยการรับรู้นี้สามารถปรับเปลี่ยนไปตามการปลูกฝัง การเลี้ยงดูในครอบครัว สิ่งแวดล้อมและบริบทของสังคมนั้น ๆ

เด็กวัยรุ่นชายตอนต้น หมายถึง เด็กวัยรุ่นเพศชายที่มีอายุระหว่าง 10-14 ปี ที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2553 – เดือนกรกฎาคม 2554